

El llenguatge Gandulejar i conrear

4/II/1970

El sufix *ejar* és segurament el més productiu del català per a la formació de verbs derivats de noms i adjectius: se'n poden formar, de fet, un nombre indefinit, especialment a partir d'adjectius i de noms propis, sempre que demostrin aquesta aptitud. La majoria d'aquests verbs són intransitius i signifiquen, quan són derivats d'adjectius, posseir en un cert grau la qualitat expressada per aquest adjectiu, i quan són derivats de noms, comportar-se com la persona o la cosa designada per aquest nom, fer coses pròpies d'aquesta persona o cosa, etc. Així, *sordejar*, derivat de *sord*, significa «no sentir-hi gaire», i *marcejar*, derivat de *març*, vol dir «fer un temps propi del mes de març». Notem que, com hem dit, amb aquest sufix es poden formar verbs derivats de noms propis, normalment de persones conegudes o famoses, com escriptors, poetes, pintors, músics, etc., amb els quals verbs s'expressa l'acció d'escriure, pintar, compondre música, etc., seguint o imitant l'estil o la manera de fer de la persona designada per aquell nom. Recordem, per exemple, un fàct de J. V. Foix en què usava el verb *ribejar*, a l'udir als qui en poesia imitaven Carles Riba o seguien fidelment les seves directrius poètiques. Així mateix, podem parlar dels poetes que espruegen, dels novel·listes que pedroleguen, dels conlistes que calderegen, dels pintors que picassegen, etc. No tots els noms, és clar, tenen la mateixa capacitat per a originar aquesta mena de derivats. I en uns casos resulten més viables que en d'altres, francament forçats o de-tonants. Però és innegable que aquesta sèrie de verbs derivats és oberta, amb possibilitats il·limitades.

Aquests verbs catalans solien correspondre als del castellà acabats en *-ear*: *lullejar*, «ho-jejar»; *falsejar*, «falsear». Però això no ha de fer creure que en català no puguin existir verbs acabats en *ear*, encara que siguin realment escassos, i no tots ells derivats: *crear*, *recrear*, *idear*, *prear*, *alinear*, *interlinear*, etc. I escau de recordar-ho, vist que algú potser creu de debò que si a «falsear» i «discursear» del castellà, corresponen, en català, *falsejar* i *discursejar*, en lloc de *conrear* —forma idèntica a la del castellà, encara que sigui més aviat poc usual— ha d'ésser «conrear». Al costat dels innumbrables verbs derivats en *ejar*, doncs, en poseïm alguns de ben legítims, com *conrear*, *alinear* i *menysorear*, sobre els quals, però, convenen encara algunes altres observacions.

Albert Jané